

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Vabila:

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA LJUBLJANSKO OKOLICO bo imelo svoje zborovanje v soboto 6. marca 1926 ob pol 10. uri na Vrhniki s sledečim vzporedom: 1. Poročilo o seji širjega sveta poročila predsednik. 2. Poročilo odbora. 3. Volitev štirih delegatov in štirih namestnikov za pokrajinsko skupščino. 4. Volitev enega delegata in enega namestnika za državno skupščino v Skoplju. 5. Slučajnosti. Na tem zborovanju se bo začrtala nova pot po kateri naj v bodoče hodi naša organizacija, zaradi tega naj nihče ne manika. Zamudnike na članarini iz leta 1924. in 1925. se opozarja, da plačajo zaostalo članarino potem položnice še pred zborovanjem. — Odbor.

Poročila:

+ OBČNI ZBOR UČITELJSKEGA DRUŠTVA ZA OKRAJ SLOVENJGRAD se je vršil 7. januarja v Slovenjgradu. Navzočih 23 članov.

Ob določenem času otvori predsednik J. Purkhart zborovanje ter pozdravi navzoče člane, želeč jim srečepolno in plodonosno Novo leto 1926. — Trije učitelji (ice) niso bili včlanjeni. Povodom enega konkretnega slučaja se konstatira,

da pada deloma krivda tudi na poverjeništvu.

Zapisniki zadnjega občnega zbora, zborovanja in odborovalne seje se prečitajo in odobrijo.

Prečita se deklaracija učiteljskega društva Meziške doline, ki je bila sprejeta v pomembnem obsegu ter se je povdarjalo sledeče: »Naj bi se poverjeništvu politično ne eksponiralo in vse opustilo, kar diši količkaj po dnevni politiki. — Naj bodi izključno stanovsko in ne šolsko politično!«

Poročilo tajnika Društvo šteje 35 članov. Odborovih sej je bilo dvoje; vseli zborovanji je bilo šestoro, ki so bila v splošnem dobro obiskana. Predavanji je bilo četvero. Odbor se je potegoval z vso vneto in z vsemi svojimi močmi za zaščito članov in učiteljskega sploh. Obravnavale so se tudi druge stanovske zadeve, ki so vzbujale živahne debate. Poročilo se sprejme.

Poročilo blagajnika se vzame na znanje. Prejemki 4814.12 Din. Izdatki 3940 Din. gotovina 874.12 Din.

Volitve. Izvoljeni so bili: Za predsednika občne priljubljeni in spoštovani dosežani predsednik Josip Purkhart, šolski upravitelj v Št. Ilju pod Turjakom. Podpredsednik Leopold Kopač. Tajnik Josip Verčkovnik, Blagajnik Josip Šerbec Odbornika Ignacij Kaffou in Fran Kavčič.

Dan prihodnjega zborovanja se bo pravočasno obvestil.

—čh Priprava za razdelitev narodnega šolstva. Ministrstvo šolstva pripravljajo šolski in učni red za narodne šole v CSR, in sicer posebej za občne in posebej za meščanske šole. V tej razdvojenosti vidi večina češkega učiteljskega koraka k razdelitvi narodnega šolstva, ki bi morala tvoriti nerazdeljeno celoto in biti čvrst temelj za izobrazbo in vzgojo češkoslovaškega ljudstva. Ne delite, temveč združujte!

Iz Danske.

—dan Mala Danska ima šest ljudskih univerz, katero posejajo večnoma mladi ljudje v starosti od 18—21 let v polletnih kurzih tako da tekom zime posejajo zavod le ženske poleti pa moški. V teh šolah širijo ideje zoper gospodstvo in dihu močne roke ter propagirajo ideje bratstva in medsebojne ljubavi. Vadijo mladino v ljubezni do dela in ustvarjanja, kar bogati človeštvo, kakor tudi v ideji miru, spoznanja in skupnosti, kar donaja človeštvu le dobre rezultate dočim vojna uniči vse te dobrine, po katerih se razpase sovražstvo. Iz zemljepisja in zgodovine ne predavajo onega kar je lokalno nim v prid, temveč tu dopuščajo mladini čim večje obzorje za njih svobodno voljo. Ob teh delih ne smemo zabiti da se le Danska na lastno iniciativno popolnoma razorožila ter je ni več smatrati za vojno silo.

R—ež.

Iz Nemčije.

—nem. Sieversova šola o izrazu čuvstev v poeziji je dvignila obilo kritikov na noge. Eugen Reinhard je dodal uvodu svojega dela »Izraz radosti in neradost v kritiki« s pripombo, kjer razlaga rezultate svojih poizkusov o glasovni kvaliteti pri čitanju različnih pesmi. Izšel je iz opazovanj k so mu pokazala točno in razločno spremembo glasovne višine, če neposredno Schillerjevi pesmi bereš Goethejevo: glas je mehak, melodiozen, topel, dočim je v drugem slučaju trdnjši in hladnejši. To glasovno lastnost na katero nas je opozoril Sievers (Eduard Sievers Rhythmisches melodische Studien, Heidelberg 1912), naziva Reinhard glasovno kvaliteto, ki skuša je eksperimentalno analizirati. S tem se je povzpel do teh trditve:

1. Vsak pisatelj ima svojo samostalno glasovno kvaliteto, ki jo vrvva besedam in mislim svojim ustvarjanju.

2. Vsebina nas prisili, da pri deklariranju don našamo primerno glasovno kvaliteto.

3. Glasovna kvaliteta je merilo: čuvstveni liriki stoji umotvor tem bližje, čim mehkejši in toplejši je glas, ki si ga moramo nadovzeti ob čitanju taistega, oziroma umstveni liriki stoji umotvor tem bližje, čim hladnejši in trši je glas ob čitanju.

Te definicije so s poizkusi utemeljene, ki jih je Reinhard podvzel iz poetičnih in prozaičnih tekstov.

Izpit nad Reinhardovimi trditvami potom znanstvene metode moderne psihologije, ni na pr nesel dokazila za Reinhardove zakone. Izpit je vodil do slutnje, da je to faromstvo, da je to zmota v tolmačenju onega, kar je že Sievers pred njim načel in kar se je ovrгло Reinhardu ama obilo nasprotnikov in težko, da bo uspeh v tej častni borbi.

R—ež.

Iz Egipta.

—eg. Dežela, kjer pripeka solnce z neusmiljenostjo. Zato se ne smemo čuditi da je delo v šoli zelo otežkočeno. Vendar tu lahko govorimo že o šolstvu. Egipčani imajo eno univerzo za katero se imajo zahvaliti Amerikancem, ki jo materialno in duhovno vzdržujejo. Razen treh misijonarskih višjih šol imajo Egipčani samo eno višje vzgojevališče.

PRIZNANO SOLIDNA DOMAČA TVRDKA
DRAGO SCHWAB
LJUBLJANA • DVORNI TRG ŠTEV. 3

opozarja p. n. učiteljstvo, da si zamore nabaviti vsakovrstno blago za obleke, perilo, kakor razna oblačila (obleke, površnike, raglane, damske plašče, kostume, dežne plašče etc.) po izredno nizkih cenah in to tudi na ugodna mesečna odplačila. Lastni krojaški atelje. Točna postrežba. Vzorce se razpošiljajo franco proti vrnitvi.

V osnovnem šolstvu je bolje, kjer se uvedli pravo moderno reformo. Vsak razred je dobil svoj kino kjer predvajajo filme, podučljive vsebine iz geografije, zgodovine ter ostalih realij. Predpisan je tudi vsak teden obisk muzeja; manu-elno ročno delo je že zdavna uvedeno v elementarnem šolstvu. Iz higijeničnega ozira ne sme šteti nobeden razred čez 30 otrok.

R—ež.

Iz Zedinjenih držav.

—zjedr. Platonova šola. — Platon School — šola dela, učenja, otroških iger, je nova šola, ki je s svojo organizacijo objela glavne oblike in zahteve novih pravcev vzgoje. Za to šolo je v Uniji mnogo oduševljenih in izgleda, da je nastopila svojo zmogavalno pot celo preko meje Unije. Pridobila je zase vse osnovnošolske in srednješolske nastavnike. Po njej je urejenih mnogo šol v Severni Ameriki zlasti se odlikuje v tem mestu Deboi, ki je že preuredilo 54 šol. Glavna vrhna šole je: 1. učni uspeh je večji potom posebnega učnega načrta, 2. strošek za šolo so manjši.

R—ež.

Listnica uredništva.

—lu Vse dopisnike opozarjamo na sklep organizacijske eksekutive ki je objavljen v današnji številki. Posebno se je ogibati osebne osti in osebne značaja v dopisih in se okleniti idejnega temelja. Idejno lahko rečemo, da je že zmagal pravec Deklaracije, ker priznava njega pravilnost in upravičenost tudi oni, ki imajo pomisleke radi taktičnih hib katere smo priznali takoj v prvi številki po seji širjega sosveta in navedli pozneje tudi vzroke ki so jim bili povod. Ker skuša že javnost dati vsemu pokretu osebno obeležje, je naša dolžnost da v dopisih in društvi povdarjamo idejni pravec, za katerega edno nam je in izgledimo osebne osti, ki bi tu pa tam morda tudi nastale. Neobhodna potreba razčiščenja osebnih in zasebnih zadev naj se izvrši doma v ožjem krogu: »Učiteljski Tovariš« naj pa bo svobodna tribuna za idejno izkristaliziranje in vprašanja, ki nas zadevajo vse. Pozivamo posebno vse pristaše deklaracijske smeri, da se ogiblieo taktičnih hib, ki so v škodo idejni smeri, predvsem da se varujemo sabotaže organizacijske avtoritete, ki je neobhodno potrebna za stabiliziranje novega položaja in pravca. Stavite predloge potom svojih društev in obračajte se do pisarnice poverjeništvu ki posluša v vseh zadevah nemoteno naprej.

—lu Na razna vprašanja in pisma prosimo uredništvo malo potrpljenja, ker jih rešuje lahko le v času, ki mu preostaja izven časa, ki ga potrebuje za šolske, uredniške in organizacijske posle.

—lu Višja pedagoška šola in drugi, prosimo malo potrpljenja.

—lu Z ozirom na neresnične vesti, ki jih nekateri širijo da vprašam članke druge smeri moram izjaviti, da nisem vrnil niti enega članka in tudi ne odrekel objave, zahteval sem le, da naj se dopisnik podpiše kakor se podpisujejo vsi oni, ki so za Deklaracijo. To b pričakovali tudi od onih ki se skrivajo za »Jutro«. V celoti sem prejel le en sam in še ta nepodpisan članek proti novi smeri.

Tudi z ozirom na »Jutrovo« notico v 31. številki, kakor da bi iskal uradne zaščite in zveze s prosvetno pravico moram izjaviti, da za mišljenje g. šefa dr. Lončarja in njegovo okrožnico, ki jo prinašamo v današnji številki nisem vedel do 6 t. m., ko sem prejel to okrožnico za objavo v »Učit. Tov.«

Ivan Dimnik,

urednik »Učiteljskega Tovariša«.

Gibanje učiteljskega in prosvete v drugih državah.

Iz Republike Avstrije.

—avstr. Obrtno tehnično šolstvo na Dunaju, kakor poročila E. Schiefer, se nahaja v stalni progresiji z zelo jasno tendencijo k specializaciji. Tako sta t. 1923/24. menjali občni pouk samo dve profesionalni šoli, od katerih je ena gluhonemnična. Nasprotno se je število specialno-profesionalnih šol dvignilo do 148, od katerih je 111 moških in 37 ženskih. Vse te šole spremajo v 57 profesorjih. Skupno število vpisanih znaša 48.766, od teh 34.880 moških in 13.880 ženskih. Razen tega izdržavajo take šole tudi privatne korporacije s približnim številom 10.800 obiskujočih.

R—ež.

Iz Estonske.

—est. Osnovno šolstvo. Leta 1923. so na Estonskem nasteli 3833 učiteljev, ki podučujejo na 1387 osnovnih šolah s 16 paralelkami. V obzir je treba vzeti tu tudi nastavlence na obeh šolah za manjnadarjene ter obeh gluhonemnih. Osnovna šola je imela 1923. leta 114.407 obiskujočih. Estonski jezik je v vseh šolah obližaten. Šole so prenatrpane z otroci, šolske opreme manjka, enako nedostajajo učnih pripomočkov in učil. Upajo, da tekom petih let premagajo tudi te ovire.

Iz Francije.

B. JURANČIČ:

BOJ ZA ENOTNOST PLAČ V FRANCIJI.

Zadružna zveza federativnih francoskih učiteljskih organizacij se bori na svojih skupščinah in kongresih že od t. 1921. za enotnost plač. Na podlagi številnih referatov in diskusij so prišli do zaključka, da mora enakemu delu slediti enako plačilo, naj si ga opravlja mlad ali star, mož ali žena. S tem so zavrgli današnji sistem plačilnih razredov, pa tudi ono troje načel, ki so utemeljevala ta sistem: Starejši ima več izkušenj kakor mlajši zato naj prejema višjo plačo. Starejši ima več potreb, odgovarjajo naj jim večji prejemki. Postopno povišanje vzpodbuja k intenzivnejšemu delu.

Starejšim ne odrekajo izkušeni vendar ne uvidevajo zveze istih z napred-

kom v nagrad za delo. Napredovanje se vrši redno vsakih 3—5 let, kakor bi se človek v svojih izkušnjah z matematično preračunjenimi skoki bližal popolnosti. Po plačilni lestvi se dvigajo enakomerno vsi delavci, dobri, srednji in slabši. Včasih še slabši hitreje, ker ima upogljivejši hrbet pred predstojniki. Če bi sledili konsekvnetno načelu, plača se ravna po izkušnjah in zmožnostih, bi se ista morala po dosegu gotove starosti znižati in padati postopoma, kakor zapuščajajo človeka sile.

Potrebe rastejo s starostjo in tem sorazmerno naj se viša plača. Če ne upoštevamo družinskih skrbi težko dokazemo, da starejši človek potrebuje več kakor mladi. Mlad učitelj si mora ustanoviti dom, nabaviti knjige, potovati po svetu v študijske svrhe itd. Če bi upoštevali potrebe mladih in starih, bi skoraj rekli da mora biti plačilni razred obraten, od višjega na nižjega. Družinskih razmer pa tudi ne upoštevamo, ker napredujejo vsi samci in tisti brez otrok, tako kakor družinski oče z velikim številom otrok.

Zadnji argument, da težnja po vzpenjanju po plačilni lestvi navzgor priganja k delu se uničuje samo z dejstvom, da enako napreduje dober, srednji in slab uradnik. Sicer pa ima državna uprava za »dobre« uradnike itak pohvalne dekrete, medalje, diplome, častne naslove, lepa mesta itd. kar jo seveda ne stane niti beliča uteši pa samoljubje značaja.

V glavnem prevladuje naziranje, da ima državna oblast plačilne razrede, kategorije in podkategorije, nekaj iz tradicije drugače na za opredelitev uradništva po kstah, kar je glavna ovira enotne organizacije in sporazumnega nastopa z svoje pravice.

Iz Češkoslovaške.

—čh. Knjiga Mariie Chynove: Karla G. Masaryka. V Statnem nakladatelstvu v Pragi je izšlo to delo, namenjeno mladini a predvsem mladenkam. Z veliko ljubeznijo opisuje avtorica izredno ženo, ki je bila opora možu in vsem njegovim delovanjem in ki je posegla tako globoko v usodo češkega naroda.

Radi izborne kvalitete Vam priporočamo nabaviti si za jesen in zimo

„KARO“ čevlje

Lastne delavnice. Cene solidne.

MARIBOR
Koroška cesta 19

Le najbolje je najceneje

Žika

DRAGO SCHWAB

LJUBLJANA • DVORNI TRG ŠTEV. 3

opozarja p. n. učiteljstvo, da si zamore nabaviti vsakovrstno blago za obleke, perilo, kakor razna oblačila (obleke, površnike, raglane, damske plašče, kostume, dežne plašče etc.) po izredno nizkih cenah in to tudi na ugodna mesečna odplačila. Lastni krojaški atelje. Točna postrežba. Vzorce se razpošiljajo franco proti vrnitvi.

PRIZNANO NAJSOLIDNEJŠA DOMAČA TVRDKA

JOS. ROJINA

LJUBLJANA • ALEKSANDROVA C. 3

Velika zaloga vsakovrstnega češkega in angleškega blaga in sukna. Bogata izbira vseh vrst izgotovljenih oblek, površnikov, raglanov, dežnih plaščev etc. po izredno nizkih cenah.

LASTNI KROJAŠKI ATELJE!

Točna postrežba! Solidne cene!

P. n. g. učiteljem nudi na ugodna mesečna odplačila!